

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ
INSPEKCJI WETERYNARYJNEJ
NA TERENIE POWIATU KONECKIEGO
W ROKU 2018
Z OCENĄ STANU SANITARNO-EPIZOOTYCZNEGO POWIATU KONECKIEGO

Końskie, dnia 15 luty 2019 r.

WSTĘP

Sprawozdanie podsumowuje działania organów Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzone w 2018 r. na terenie powiatu koneckiego.

Z uwagi na podnoszony temat sprawozdania dotyczący stanu sanitarnego i epizootycznego powiatu, w niniejszym sprawozdaniu nie zawarto informacji o ochronie zwierząt rozumianej jako dobrostan zwierząt. Informacje w tym zakresie mogą być przedstawione osobom zainteresowanym za pośrednictwem Starosty Koneckiego.

Zadania inspekcji i ich realizacja

Inspekcja Weterynaryjna realizuje zadania z zakresu ochrony zdrowia zwierząt oraz bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego w celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego, wynikające z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji weterynaryjnej (t.j. Dz. U. 2018.1557 z późn.zm.).

Inspekcja wykonuje swoje zadania w szczególności przez:

- 1) zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych;
 - a) badania kontrolne zakażeń zwierząt;
- 2) monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego i środkach żywienia zwierząt;
- 3) badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 4) przeprowadzanie:
 - a) weterynaryjnej kontroli granicznej,
 - b) kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów w rozumieniu przepisów o kontroli weterynaryjnej w handlu,
 - c) kontroli weterynaryjnych na miejscu w zakresie przestrzegania wymogów w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, zwane potocznie kontrolami CC,
 - d) kontroli wyrobów do diagnostyki in vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej, mającej na celu ustalenie, czy wprowadzone do obrotu lub używania wyroby znajdują się w wykazie wyrobów do diagnostyki In vitro stosowanych w medycynie weterynaryjnej,
- 5) sprawowanie nadzoru nad:
 - a) bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku oraz sprzedaży bezpośredniej,
 - b) wprowadzaniem na rynek zwierząt i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego,
 - c) wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz, dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt, organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego,
 - d) zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz jakością zdrowotną materiału biologicznego i jaj wylęgowych drobiu,
 - e) obrotem i ilością stosowanych produktów leczniczych weterynaryjnych, wytwarzaniem i stosowaniem pasz leczniczych,
 - f) przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt,
 - g) przestrzeganiem zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz przemieszczaniem zwierząt,

- h) przestrzeganiem wymagań weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta gospodarskie,
- i) utrzymywaniem, hodowlą, prowadzeniem ewidencji zwierząt doświadczalnych w jednostkach doświadczalnych, hodowlanych i u dostawców;
- 6) prowadzenie monitorowania substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt o środkach żywienia zwierząt;
- 7) prowadzenie wymiany informacji w ramach systemów wymiany informacji, o których mowa w przepisach Unii Europejskiej w ramach systemu RASFF.
- Powyższe zadanie można podzielić na 2 grupy tematyczne.

1. Nadzór nad ochroną zdrowia zwierząt

W 2018 roku w ramach realizacji kontroli urzędowych w obszarze ochrony zdrowia zwierząt przeprowadzonych zostało 361 kontroli.

W tym zakresie, objęte nadzorem podmioty zajmują się:

- hodowlą ryb (akwakultura) – 20 podmiotów (19 +1 ślimaki)
- obrotem zwierząt – 3
- wystawianiem zwierząt – 1
- utrzymaniem zwierząt gospodarskich – 1412 – bydło, 162 – świnie, 27 kozy, 35 – owce, 256 pasieki pszczele, 235 – koniowate
- utrzymywaniem drobiu w warunkach fermowych – drób rzeźny brojler kurzy – 6
- chowem zwierząt dzikich (jeleniowate) – 3
- zarobkowym przewozem zwierząt – 13
- unasienianiem zwierząt – 3
- utrzymaniem zwierząt (ogierzy) w ramach punktów kopulacyjnych – 2
- transport zwierząt powyżej 8 godz. – 3 podmioty

Do zadań Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie utrzymania zdrowia publicznego i ochrony zdrowia zwierząt należy również wykonywanie badań monitoringowych zwierząt w kierunku wykrycia takich chorób zakaźnych zwierząt jak:

*pryszczycyca, choroba pęcherzykowa świń, klasyczny pomór świń, TSE, gruźlica bydła, brucelloza bydła, owiec i kóz, enzootyczna białaczka bydła, wścieklizna lisów wolno żyjących, choroba niebieskiego języka, gorączka Q. CWD - Przewlekła **choroba** wyniszczająca (ang. chronic wasting disease, CWD) – **choroba** z grupy zakaźnych gąbczastych encefalopatii (transmissible spongiform encephalopathy, TSE), dotycząca zwierzyny płowej.*

W 2018 roku pobrano od zwierząt przy pomocy urzędowych lekarzy weterynarii 3718 próbek krwi do badań od bydła oraz 290 próbek krwi od świń. Żadna z ww. chorób nie została stwierdzona.

Z chorób podlegających obowiązkowi rejestracji stwierdzono: włośnicę u 29 dzików; motyliczkę w 5 przypadkach oraz 1 przypadek strongylozy (robaczycy płuc) .

W zakresie kontroli wścieklizny Inspekcja Weterynaryjna korzystając z pomocy Kół Łowieckich przekazała do badania 42 lisów. Nie stwierdzono w badanym materiale wścieklizny.

W celu likwidacji wścieklizny u lisów wolno żyjących, corocznie 2 razy w roku wiosną i jesienią, Świętokrzyski Wojewódzki Lekarz Weterynarii w Kielcach przeprowadza akcje szczepień tych zwierząt przeciwko wściekliznie na terenie całego

naszego województwa, polegające na rozrzucaniu szczepionki nad terenami zalesionymi. Jesienne szczepienie w 2018 roku było ostatnim szczepieniem realizowanym w ramach programu zwalczania wścieklizny u lisów.

W 2018 roku lekarze weterynarii zaszczepili na terenie powiatu przeciwko wściekliznie 8873 szt. psów oraz 53 koty.

W roku sprawozdawczym doszło do 49 pogryzień ludzi przez psy. Psy zostały poddane obserwacji. Na podstawie objawów klinicznych nie stwierdzono wścieklizny. Tylko 27 psów z 49 było zaszczepionych przeciwko wściekliznie.

W ramach działań związanych z nadzorem nad wścieklizną nałożono 19 mandatów karnych, na kwotę 2800,00 zł za niedopełnienie obowiązku zaszczepienia psa. Średnia kwota mandatu to 147,00 zł. Za nieprawidłowości stwierdzone w zakresie zdrowia zwierząt oprócz mandatów Inspekcja może nakładać administracyjne kary pieniężne. W 2018 roku nałożone zostały 4 kary na kwotę 2560 zł.

Kontrola obowiązku szczepienia psów p. wściekliznie została przeprowadzona w 55 gospodarstwach utrzymujących zwierzęta. W 9 przypadkach stwierdzono brak szczepień.

W 2018 roku na terenie powiatu padło i zostało zgłoszonych przez hodowców zwierząt do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Końskich 88 sztuki bydła, 4 sztuki owiec, 3 kozy i 44 świnie. Zbieranie informacji o padnięciach zwierząt jest ważne z tytułu kontroli występowania u zwierząt zmian mózgowych wskazujących na ewentualny powód padnięcia jakim jest *gąbczasta encefalopatia bydła* znana pod nazwą skróconą jako BSE.

Od listopada 2018 roku na terenie Polski nie występowała wysoce zjadliwa grypa ptaków wywołana przez wirus grypy ptaków H5N7, która zdziesiątkowała stada ptaków na przełomie 2016/2017 roku.

Od 2014 roku na terenie Polski występuje Afrykański pomór świń (ASF). Jest to choroba zakaźna dla świń, przenoszona przez dzik. Choroba nie zagraża ludziom. W ramach zapobiegania rozprzestrzenianiu się tej choroby na mocy rozporządzenia Wojewody Świętokrzyskiego jesienią 2018 roku prowadzony był odstrzał sanitarny dzików na terenie powiatu koneckiego. Z nakazu Wojewody odstrzeleniu podlegało 106 dzików. Ostatecznie odstrzelonych zostało 90 szt. Odstrzał realizowany był do 31.12.2018 r.

Do celów monitoringu występowania ASF, Inspekcja ma obowiązek pobierać do badania próbki od padłych czy też zabitych w wypadkach komunikacyjnych zwierząt. W 2018 roku pobranych zostało 19 próbek od dzików oraz od 1 sztuki świni.

Na ternie powiatu koneckiego działa 1 schronisko – przytulisko dla psów. Schronisko to przyjmuje do 40 psów.

Na tern powiatu w 2018 roku zostało zakupionych z Danii 2783 szt. trzody chlewnej. Zwierzęta dostarczone były w 15 przesyłkach.

2. Bezpieczna żywność pochodzenia zwierzęcego

Organy Inspekcji Weterynaryjnej odgrywają podstawową rolę w zakresie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego. Pozyskiwanie, chów, wytwarzanie, oczyszczanie, ubój, rozbiór, przetwarzanie, pakowanie, przepakowywanie, przechowywanie lub transport to czynności składowe „produkcji”, nad którymi ma nadzór Inspekcja Weterynaryjna. Kontrole urzędowe są

konieczne w celu sprawdzenia, że podmioty działające na rynku spożywczym stosują się do przepisów w zakresie higieny i bezpieczeństwa żywności.

Na terenie powiatu koneckiego działało w 2018 roku 508 podmiotów zajmujących się od produkcji pierwotnej do eksportu żywności do krajów trzecich. Są to gospodarstwa mleczne, punkty skupu dziczyzny, koła łowieckie, zakłady przetwórstwa mięsa produkujące na rynek lokalny w ilości do 4,5 tony na tydzień, podmioty prowadzące sprzedaż bezpośrednią jaj konsumpcyjnych, miodu i ryb, prowadzące rolniczy handel detaliczny, punkty odbioru mleka, zakłady przetwórstwa mięsa produkujące na rynek Unii Europejskiej, rzeźnie drobiu oraz zakłady przetwórstwa mleka, też produkujące na teren UE. W tych podmiotach przeprowadzono 56 kontroli. W wyniku przeprowadzonych postępowań wobec stwierdzonych niezgodności wydano 31 decyzji administracyjnych. Były to decyzje o charakterze naprawczym. Nie wstrzymano produkcji w żadnym zakładzie, jednak w odniesieniu do producentów mleka wydano 8 decyzji o wstrzymaniu dostaw mleka z tytułu nieprawidłowej jakości mleka.

W kontrolowanych podmiotach najczęściej stwierdzano niezgodności w odniesieniu do higieny i struktury pomieszczeń. Ten stan stwierdzono w 11 podmiotach. W 9 nieprawidłowości dotyczące sprzętu i struktury, w 1 stwierdzono nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemów bezpieczeństwa zdrowotnego żywności; w 9 nieprawidłowości dotyczące jakości wody w zakładzie; w 2 stwierdzono nieprawidłowości z zakresu zabezpieczenia i zwalczania szkodników, nieprawidłowości w znakowaniu żywności w 1, nieprawidłowości w zakresie higieny osobistej personelu w 3, nieprawidłowości u usuwaniu odpadów z zakładu w 1, niezachowanie łańcucha chłodniczego w 0; i 5 nieprawidłowości w zakresie specyficznych wymagań określonych w rozporządzeniu 853/2004 dotyczącym produkcji w zakładach zatwierdzonych.

W związku ze stwierdzonymi niezgodnościami nałożono na podmioty kary pieniężne na kwotę 7 500,00 zł oraz mandaty karne -14 szt. na kwotę 2100,00 zł.

W 2018 roku Powiatowy Lekarz Weterynarii w Końskich nie kierował do Prokuratury czy też organów ścigania zawiadomień z tytułu naruszenia prawa weterynaryjnego.

Pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej znajduje się ubój zwierząt w gospodarstwach z pozyskiwaniem mięsa na potrzeby własne. W roku 2018 w ramach nadzoru nad pozyskiwaniem mięsa na potrzeby własne zbadano na obecność włośni 512 próbek mięsa w tym 493 od dzików i 19 od świń. Włośnicę stwierdzono w 29 próbkach mięsa od dzików.

Na terenie powiatu działają 2 rzeźnie -ubojnie drobiu. W 2018 roku poddano w nich ubojowi 1.974.765 sztuk drobiu. Przyczyna uznania mięsa za niezdatne do spożycia były : nadmierne wychudzenie ptaków – 132 sztuki; niedostateczne wykrwawienie – 888 szt., jako nieskwalifikowane 2284 szt. Razem 3304 sztuki przekazane zostały do utylizacji (0,16%).

Na kontrole stanu sanitarnego powiatu składa się też realizacja planu badań kontrolnych w kierunku pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt żywych, produktach spożywczych pochodzenia zwierzęcego, w paszach i w wodzie przeznaczonych do pojenia zwierząt. Do badania pobranych zostało 36 próbek. Nie stwierdzono wyników niezgodnych. Poziom badanych substancji nie był przekroczony lub nie były one stwierdzane.

W 2018 roku z terenu powiatu koneckiego do państw trzecich tj. Wietnam, Algieria, Meksyk, Kambodża wysłano żywność w postaci mleka odtłuszczonego w proszku w ilości 107 wysyłek 2 354 000 kg. Żadna z wysyłek nie wróciła na teren powiatu na skutek odrzucenia przez kraj eksportera.

W laboratoriach urzędowych Inspekcji Weterynaryjnej poddano badaniu mikrobiologicznemu żywność w kierunku obecności bakterii tj. *Listeria monocytogenes*. Nie było wyników niezgodnych. Kontroli poddano również wędliny w kierunku poziomu WWA (wielonienasyconych węglowodorów aromatycznych). Niezgodności nie stwierdzono.

Podsumowując:

Przeprowadzane przez Inspekcję Weterynaryjną w nadzorowanych podmiotach kontrole i badania wskazują, iż na terenie powiatu koneckiego zagrożenia dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowotnego zwierząt, ludzi z tytułu przenoszenia chorób odzwierzęcych, jak i produkowanej żywności pochodzenia zwierzęcego.

Nie oznacza to, że stan ten nie może ulec zmianie. Wobec zagrożenia wynikającego ze stwierdzenia na terenie Polski choroby świń jaką jest Afrykański pomór świń oraz z uwagi na przemieszczanie się ludzi i zwierząt, stan ten w każdej chwili może ulec zmianie. Stąd też nie tylko Inspekcja Weterynaryjna, ale także każdy mieszkaniec powiatu mając na uwadze bezpieczeństwo swoje, jak i posiadanych zwierząt powinien dbać o wysoki poziom higieny przy produkcji żywności, jak również pamiętać o zasadach bioasekuracji w swoich gospodarstwach.

POWIATOWY LEKARZ WETERYNARIII
w Końskich

lek. wet. Sylwia Chłosta